

NUORISOBAROMETRI 1/94

Asetutkimus nuorten koulutus- ja työmotivaatioista

NETA-työryhmä:

Opetusministeriö

Työministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriö

Valtion nuorisoneuvosto

Opetushallitus

Kela

STAKES

YLE

Suomen nuorisoyhteistyö-Allianssi ry

Nuorisotutkimusseura

NUORISOBAROMETRI 1994

Suomea viime vuodet koetellut talouden taantuma on osoittautunut tavanomaista suhdannekuoppaa syvemmäksi ja yhteiskunnallisia rakenteita perusteellisesti ravisteleväksi. Taantuman yhteydessä yhtenä yhteiskunnallisena kysymyksenä on noussut esiin nuorten asema työmarkkinoilla; lama on herättänyt pelkoa nuorten syrjäytymisestä yhteiskuntaelämän ulkopuolelle. Nuorten syrjäytyminen, "kadotetun sukupolven syntymisen", on epäilty uhkaavan myös yhteiskunnan laillista menoa ja järjestystä. Syrjäytymisen on katsottu julkisissa kommentteissa johtuvan säännöllisen palkkatyön puuttumisesta, jonka ansiosta meillä on epäilty muodostuvan sukupolven, jonka sosiaalistuminen työhön on rapautumassa. Nuorisotyöttömyyden on arvioitu merkitsevän myös muutoksia nuorten asenteissa ja arvomaailmassa. Näihin kysymyksiin vastaa osaltaan nuorisobarometri 1994, jossa on mitattu nuorten suhdetta ja asennoitumista työttömyyteen, nuorten tulevaisuuden odotuksia, mahdollisuuksia hankkia työ- tai opiskelupaikka ulkomailta sekä nuorten suhdetta vaihtoehtoihin työllistämismahdollisuuksiin mm. työpajatoiminnan kautta. Nuorisobarometrin on tehnyt opetusministeriön toimeksiannosta Tilastokeskus.

Nuorisobarometri on osa nuorisotutkimus yhteistyötä, johon osallistuvat opetusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työministeriö, KELA, STAKES, Tilastokeskus, opetushallitus, valtion nuorisoneuvosto, nuorisotutkimusseura, Allianssi ry ja YLE. Edellä mainitut muodostavat verkoston, joka yhteensovittaa ja kehittää nuorten elämäntilannetutkimusta hallinnon strategisena resurssina.

Nyt valmistuneessa nuorisobarometrissä on haastateltu kaikkiaan 1055 nuorta. Haastattelut toteutettiin 18.-29.4.1994. Puhelimella haastateltiin 93,5 % ja henkilökohtaisella käynnillä 6,5 % kaikista haastatelluista. Haastattelun kesto oli 5 minuuttia. Barometri on läpileikkaus suomalaisista nuorista (15-29 vuotiaat); kohderyhmänä ei ole ollut pelkästään esim. työttömät nuoret, vaikka barometrissä työllisyyteen liittyvät kysymykset korostuvatkin.

Nuorisobarometrissä mitattiin nuorten arvioita työnsaantimahdollisuuksien parantamisesta viimeksi kuluneiden kuuden kuukauden aikana sekä nuorten ar-

viota työllisyystilanteen paranemisesta lähimmän viiden vuoden aikana. Työnsaantimahdollisuuksien nuorista haastatelluista katsoi 45,5 % parantuneen viimeisten kuuden kuukauden aikana. Jokseenkin eri mieltä tai täysin eri mieltä haastatelluista oli saman verran, eli 45,6 %. Kuitenkin työttömien nuorten kohdalla yli puolet (54,3 %) katsoi, ettei työllisyystilanteessa ole tapahtunut yleisesti paranemista. Työttömistä nuorista puolestaan 37,7 % katsoi yleisessä työllisyystilanteessakin tapahtuneen käänteeseen parempaan. Vastausten perusteella voi arvioida yleisen taloudellisen tilanteen käänteeseen herättäneen nuorissa vastaajissa positiivisia odotuksia yleisen työllisyystilanteen paranemisesta. Tosin lähes yksi kymmenestä ei osannut arvioida työllisyystilanteessa tapahtunutta muutosta viimeisten kuuden kuukauden aikana.

Positiiviset odotukset korostuvat barometrin kysymyksessä työllisyystilanteen paranemisesta lähimmän viiden vuoden aikana. Vastaajista lähes 82 % uskoi työllisyystilanteen paranevan selvästi lähimmän viiden vuoden aikana. Haastatelluille esitettyyn väitteeseen "työllisyystilanne paranee selvästi lähimmän viiden vuoden aikana" 11 % vastaajista ilmoitti olevansa jokseenkin tai täysin eri mieltä. Vastausten perusteella nuorten maailmaa ei lamasta huolimatta hallitse pessimismi tai toivottomuus tulevaisuuden suhteen, vaan vastauksista ja odotuksista välittyy pikemminkin optimismi ja positiivinen suhtautuminen tulevaisuuteen ja mahdollisuuksiin sijoittua työmarkkinoille. Saman suuntaisen arvion nuorten tyytyväisyydestä elämäänsä esittivät myös Nummenmaa ja Tarkiainen tutkimuksessaan "Koulutuksen ulkopuolella oleva nuori" (Työpoliittinen tutkimus Nro 44, Työministeriö 1993)

Avain työmarkkinoille sijoittumiseen on haastateltujen nuorten mielestä koulutus. Väitteeseen "Koulutus parantaa olennaisesti työnsaantimahdollisuuksia" ilmoitti vastaajista yhtyvän 87,1 %. Täysin eri mieltä haastatelluista oli ainoastaan 3,4 %. Työttömistä nuorista samaa mieltä koulutuksen antamista mahdollisuuksista oli 82,3 %. Työttömistä puolestaan jokseenkin eri mieltä tai täysin eri mieltä koulutuksen mahdollisuuksista oli 17,2 %. Koulutushalukkuus ei näytä myöskään laman myötä merkittävästi ainakaan vähentyneen. Kysyttäessä aiotko lähimmän viiden vuoden aikana "mennä ammatilliseen koulutukseen parantaaksesi valmiuksia työmarkkinoilla?" vastasi kaikista haastatelluista kyllä varmasti tai kyllä mahdollisesti yhteensä 60,8 %. Työttömien kohdalla koulutushalu korostui muihin vastaajiin nähden; työttömistä yli 70 % ilmoitti menevänsä varmasti tai mahdollisesti ammatilliseen koulutukseen parempien valmiuksien saamiseksi. Toisaalta työelämän vaatimukset ja työvoiman liikkuvuus näkyy myös nuorten palkansaajien koulutushalukkuutena. Näistä yli puolet ilmoitti varmasti tai mahdollisesti menevänsä ammatilliseen koulutukseen lähimmän viiden vuoden aikana valmiuksiensa parantamiseksi. Koulutus ei näytäkään nuorisobarometrin mukaan rajoittuvan enää vain tiettyyn elämän vaiheeseen, vaan nuoret kokevat koulutuksen ja sen

hyödyntämisen taitojensa kartuttamiseksi jatkuvaksi prosessiksi. Nykyiseen koulutukseensa kaikista haastatelluista oli tyytyväisiä 48,2 % ja tyytymättömiä 45,2 %. Työttömäin kohdalla tyytymättömyys nykyiseen koulutukseen oli suurempaa kuin muilla. Työttömistä nimittäin 61,6 % ilmoitti olevansa tyytymätön koulutukseensa.

Nuorisobarometrissä selvitettiin myös nuorten työhön tai työttömyyteen kohdistuvia asenteita. Työttömyyteen liittyvässä keskustelussa on nousseet esiin työmotivaatioon ja työnteon arvostukseen liittyvät kysymykset. Barometrissä esitettiin haastatelluille kysymys "työttömänä olo ei ole paha asia, jos toimeentulo on turvattu". Täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä vastanneista ilmoitti olevansa 38,9 %. Jokseenkin eri mieltä tai täysin eri mieltä oli puolestaan 58 %. Työttömien ja toisaalta palkansaajien kohdalla vastaukset poikkeavat selkeimmin muista ryhmistä. Työttömistä 47,4 % ei pitänyt työttömyyttä pahana asiana ja 49,7 % piti sitä pahana vaikka toimeentulo olisikin turvattu. Nuorista palkansaajista puolestaan työttömyyttä piti pahana toimeentulon turvaamisesta huolimatta 64,2 % vastanneista.

Vaikka lähes neljäkymmentä prosenttia vastanneista ei pitänyt työttömyyttä pahana asiana, työttömyyttä ei kuitenkaan pidetä haasteltujen keskuudessa todellisena olemisen vaihtoehtona. Haastatelluista nuorista nimittäin 80,4 % ilmoitti ottavansa mieluummin vastaan tilapäistäkin työtä kuin eläisi työttömyyskorvauksella. Täysin eri mieltä kaikista vastaajista tilapäisestä työstä työttömyyskorvauksen vaihtoehtona oli 8,5 %. Työttömien nuorten kohdalla tilapäiseen työhön ja sen vastaanottamiseen suhtauduttiin kuitenkin muita haastateltuja kriittisemmin. Työttömistä nuorista 66,9 % ottaisi mieluummin tilapäistä työtäkin kuin eläisi työttömyyskorvauksella ja 13,7 % ilmoitti olevansa täysin eri mieltä tilapäisestä työstä työttömyyskorvauksen vaihtoehtona. Nuorten kohdalla työn mielenkiintoisuus työpaikan valintaan vaikuttavana seikkana on korostunut eri tutkimuksissa. Nuorisobarometrin tuloksen valossa nuorilla on kuitenkin halukuutta tehdä väliaikaisesti tai tilapäisesti mitä tahansa palkkatyötä työttömyyden vaihtoehtona. Toisaalta nuorille tilapäinen tai osaikainen työ voi sopia paremmin tai olla parempi ratkaisu elämäntilanteiden muuttuessa kuin muulle väestölle.

Työttömyyden tai toimeettomuuden vaihtoehtona barometrissä kysyttiin myös nuorten mielipidettä työttömyyskorvauksen vastikkeeksi tehtävästä yhteiskuntaa hyödyttävästä työstä. Nuorista haastatelluista lähes 80 % oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä esitetyn väitteen "työttömyysturvan vastikkeeksi nuorten työttömien olisi tehtävä jotakin yhteiskuntaa hyödyttävää työtä" suhteen. Jokseenkin eri mieltä tai täysin eri mieltä kaikista vastaajista oli puolestaan 16 %. Työttömäin nuorten kohdalla vastaavat luvut olivat 70,3 % ja 22,9 %. Työttömistä nuorista kuitenkin lähes 7 % ei osannut ottaa kantaa esitettyyn

väitteeseen yhteiskuntaa hyödyttävästä työstä työttömyyskorvauksen vastikkeena. Halu mielekkääseen tai yhteiskuntaa yleisesti hyödyntävään tekemiseen ei näytä laman myötä nuorilta kadonneen. Nuorten passivoituminen, vetäytyminen tai yhteiskuntaa vastaan asettuminen työttömyyden tai laman johdosta eivät näytä saavan barometristä välttämättä empiiristä tukea.

Nuorten vastuullisuus työttömyydestä ja sen hoidosta ilmenee barometrin kysymyksessä "työllisyystilanteen parantamiseksi olen valmis tinkimään elintasoni". Yli puolet (57,6 %) vastanneista oli toteamuksen suhteen täysin samaa tai jokseenkin samaa mieltä. Eri mieltä elintasonsa tinkimisestä työllisyystilanteen parantamiseksi oli 37,9 % vastanneista. Julkisessa keskustelussa kaivattu yhteisvastuullisuus ei näytä nuorisobarometrin mukaan puuttuvan ainakaan nuorilta. Halu tinkiä omasta elintasosta työllisyystilanteen parantamiseksi ja toisaalta työttömyysturvan vastikkeeksi tehtävän yhteiskuntaa hyödyttävän työn korostaminen viittaavat pikemminkin nuorten vastaajien yhteisvastuullisuuteen.

Nuorten halu palkkatyöhön tai yleensä mielekkääseen ja yhteiskunta hyödyntävään työhön ja tekemiseen näkyy myös kysyttäessä nuorilta mielipidettä palkkajärjestelmän joustosta työmarkkinoilla. Haastatelluista nuorista nimittäin 64,2 % oli täysin samaa tai jokseenkin samaa mieltä esitetyn väitteen "työhön tulevan nuoren palkka voisi olla aluksi vähemmän kuin vastaavan tehtävän normaalipalkka". Työttömäin nuorten kohdalla vastaukset eivät poikkea muista. Työttömistä täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli väitteen suhteen 64,3 % ja jokseenkin tai täysin eri mieltä lähes 35 %. Kysymyksen yhteydessä ei esitetty mitään tarkkoja tai täsmällisiä lukuja työhön tulevan nuoren palkan suhteesta normaalipalkkaan. Barometrin tulos viittaa kuitenkin siihen, että nuoret ovat mahdollisesti tietoisia työvoimakustannuksista. Toisaalta tulos viittaa selkeästi nuorten suhtautuvan myönteisesti mahdollisuuteen aloittaa työuransa normaalipalkkaa pienemällä korvauksella. Barometrin antama tulos näyttääkin enemmistön nuorista suhtautuvan palkkatyöhön perinteisen arvostavasti. Siihen ollaan valmiita normaalipalkkaa pienemmälläkin korvauksella koulutuksella hankittujen valmiuksien kautta.

Nuorisobarometrissä tiedusteltiin myös suomalaisnuorten halukkuutta opiskella tai tehdä työtä ulkomailla. Kysyttäessä aikooko hakeutua lähimmän viiden vuoden aikana töihin ulkomaille vastaajista 4,3 % ilmoitti hakeutuvansa varmasti. Puolestaan 46,4 % ilmoitti varmasti ei hakeutuvansa ulkomaille töihin. Työ ulkomailla ja hakeutuminen ulkomaille on selvästi sidoksissa haastateltujen koulutustaustaan: korkeakoulututkinnon suorittaneista 10,7 %, ylioppilaista 6,6 % ja opistotasoisien koulutuksen omaavista 4,5 % ilmoitti varmasti hakeutuvansa ulkomaille. Korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus kaikista haastatelluista oli kuitenkin sen verran pieni, ettei tämän ryhmän antaman

vastauksen perusteella ole syytä tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Kovin suuri halukkuus ulkomaille töihin lähtöön vastaajilla ei ole. Yhtenä mahdollisuutena sitä kuitenkin pidetään: lähes neljännes kaikista vastaajista piti ulkomaille töihin lähtöä kohdallaan mahdollisena. Ulkomaille tapahtuvaan opiskeluun suhtauduttiin haastattelussa saman suuntaisesti kuin ulkomaille työskentelyynkin. Opiskelun suhteen halukkuus tai todellinen varma lähtö ulkomaille oli kuitenkin vielä pienempää. Kaikista vastaajista 2,4 % ilmoitti varmasti lähtevänsä opiskelemaan ulkomaille. Ylioppilaiden kohdalla opiskelua ulkomaille piti kuitenkin varmana 5,3 % vastanneista.

Barometrissa on selvitetty myös nuorten suhdetta oman yrityksen perustamiseen tai omatoimiseen yrittämiseen. Lähimmän viiden vuoden aikana vastanneista 18,8 % aikoi perustaa joko varmasti tai mahdollisesti oman yrityksen. Varmasti oman yrityksen ilmoitti perustavansa 1,4 %. Puolestaan omaa yritystä ei varmasti aikonut perustaa yli puolet vastanneista (55,6%). Työttömien kohdalla oman yrityksen perustaminen ei näytä kovin houkuttelevalta tai todelliselta vaihtoehdolta. Varmasti oman yrityksen lähimmän viiden vuoden aikana aikoo haastatelluista työttömistä perustaa ainoastaan 0,6 %. Mahdollisesti yrittäjiksi ryhtyviä haastatelluista oli 19,4 %.

Nuorisobarometrissä tiedusteltiin myös nuorten mielipiteitä opintorahan ja työttömyysturvan peruspäivärahan riittävyydestä toimeentulon kannalta. Opintorahan osalta vastaajista 13,5 % katsoi sen riittäväksi, 45,3 % hieman liian pieneksi ja 37,1 % aivan liian pieneksi. Työttömyysturvan peruspäiväraha puolestaan 18,7 % piti riittävänä, 42,4 % hieman liian pienenä ja 35,3 % aivan liian pienenä. Haastatelluista työttömistä peruspäivärahaa piti riittävänä 15,4 %, hieman liian pienenä 40,6 % ja aivan liian pienenä 41,1 %.

Työttömiltä nuorilta tiedusteltiin nuorisobarometrin yhteydessä myös näiden tyytyväisyyttä työvoimahallinnon palveluihin. Työnvälityspalveluihin sekä tietopalveluun ja neuvontaan oli erittäin tai melko tyytyväisiä yli 65 %. Työvoimakoulutukseen nuorista työttömistä oli erittäin tai melko tyytyväisiä 30,8 %. Työvoimakoulutuksen osalta vastaajista yli kolmannes ilmoitti, ettei heillä ole kokemuksia työvoimakoulutuksen ja toisaalta yli 15 % ei osannut sanoa kantaansa.

Barometrissä kysyttiin työttömiltä nuorilta myös heidän kokemuksiaan ja halukkuutta osallistua kunnallisten työpajojen toimintaan. Nuorten työpajojen määrä on lisääntynyt nopeasti viime aikoina. Tämän vuoden alussa maassa toimi kaikkiaan noin 100 erilaista työpajaa. Suurin osa näistä pajoista on kuntien perustamia ja ylläpitämiä. Työpajojen luonne on myös muuttunut viime vuosina; velvoitetyöllistettävien nuorten työpajoista ollaan siirrytty kokonaisvaltaisempiin elämäntaitojen hallinnan valmennuskeskuksiin.

Työpajojen toimintaan ilmoitti haastatelluista työttömistä osallistuneensa 2,3 %. Työpajojen toiminnasta oli kuullut muttei osallistunut 59,4 % ja 37,1 % ei ollut kuullut työpajoista. Nuorilla työttömillä on barometrin mukaan kuitenkin halukkuutta osallistua laajemmin työpajojen toimintaan. Lähes kolmannes ilmoitti olevansa valmis osallistumaan ja kolmannes ehkä osallistumaan pajojen toimintaan. Kantaansa valmiudesta osallistua työpajatoimintaan ei osannut sanoa 10,1% haastatelluista.

Nuorisobarometri 1994 antaa tietyn kuvan suomalaisesta nuoresta, joka ei välttämättä käy yksiin keski-ikäisen sukupolven nuorisosta maalaaman kuvan kanssa. Julkisessa keskustelussa ja puheenvuoroissa usein esiintyvä pelko nuorten syrjäytymisestä säännöllisen palkkatyön puuttuessa ei välttämättä pidä barometrin antamien tulosten perusteella paikkansa. Valtaosa nuorista on säilyttänyt koulutushalunsa ja työmotivaationsa. Työn suhteen nuorilla on barometrin mukaan halukkuutta tekemiseen ja toimintaan, joka voi olla muutakin kuin perinteistä palkkatyötä. Palkkatyö ei välttämättä olekaan enää ainoa työhön sosiaalistumisen väylä, vaan barometrin mukaan nuorilla on halukkuutta tilapäiseen työhön ja toisaalta halukkuutta tehdä työttömyyskorvauksen vastikkeeksi yleisesti yhteiskuntaa hyödyttävää työtä. Samoin halukkuus osallistua työpajatoimintaan viittaa nuorten kiinnostukseen aloittaa työuransa myös perinteisestä palkkatyöstä poikkeavin keinoin.

Nuorten kohdalla barometri antaa viitteitä tarpeesta yksilöllisten, joustavien ja monipuolisten mahdollisuuksien ja järjestelmien luomisesta nuorten työuran aloittamiseksi. Nuorten työmotivaation laskusta tai puutteesta nuorisobarometri ei anna viitteitä. Pikemminkin barometrin antamien tulosten perusteella nuoret ovat säilyttäneet uskonsa tulevaisuuteen ja sen mahdollisuuksiin sekä työn että koulutuksen suhteen. Koulutushalu on nuorilla säilynyt korkeana; koulutuksen mieltäminen jatkuvaksi prosessiksi antaa viitteitä siitä, ettei nuorilla tulevaisuuden odotukset rakennu pelkästään yhden ja ainoan ammatin ympärille. Nuorisobarometrin mukaan nuorisosta suuri enemmistö suhtautuu tulevaisuuteen ja omiin mahdollisuuksiinsa työmarkkinoilla ja koulutuksessa toiveikkaasti. Kuitenkin suuren enemmistön rinnalla on joukko nuoria, jotka työ- ja koulutusmahdollisuuksien puuttuessa menettävät tulevaisuudenuskonsa ja halun valmiuksiensa parantamiseen. Näiden kohdalla kaivataan enen muuta yksilöllisiä ja joustavia ratkaisuja työmotivaation ja tulevaisuudenuskon säilyttämiseksi.

Pekka Saarela

FL

puh. 90-2949 2003

7284867

"TYÖTTÖMYYSTURVAN VASTIKKEEKSI NUORTEN TYÖTTÖMIEN OLISI TEHTÄVÄ JOTAKIN YHTEISKUNTAA HYÖDYTTÄVÄÄ TYÖTÄ"

	Täysin samaa mieltä %	Joks. samaa mieltä %	Joks. eri mieltä %	Täysin eri mieltä %	EOS %	YHT %	n
YHTEENSÄ	38,3	41,4	8,9	7,1	4,3	100	1055
SUKUPUOLI							
Miehet	36,8	39,8	9,5	9,5	4,4	100	525
Naiset	39,8	43,0	8,3	4,7	4,2	100	530
IKÄ							
15-19	43,1	40,9	6,7	3,8	5,4	100	313
20-24	36,5	39,9	11,6	8,2	3,8	100	318
25-29	36,1	42,9	8,5	8,7	3,8	100	424
SIVIILISÄÄTY							
Ei naimisissa	38,0	41,0	9,1	7,4	4,4	100	900
Naimisissa	40,0	43,9	7,7	5,2	3,2	100	155
KOULUTUS							
Ammattikoulu	35,0	41,5	11,6	7,7	4,2	100	311
Amm. opisto/a-kk	36,4	43,2	10,6	7,6	2,3	100	132
Korkeakoulututkinto	17,9	60,7	7,1	10,7	3,6	100	28
Ei mitään edellisistä	44,2	38,4	6,0	6,3	5,1	100	432
Ylioppilas	33,6	44,7	10,5	7,2	3,9	100	152
PÄÄASIALLINEN TOIMINTA							
Palkansaaja	38,0	42,4	8,4	7,2	4,0	100	321
Yrittäjä	57,5	30,0	5,0	5,0	2,5	100	40
Työtön	28,6	41,7	10,9	12,0	6,9	100	175
Opiskelija	39,3	42,0	9,3	5,5	3,9	100	440
Muu	45,6	39,2	6,3	6,3	2,5	100	79

"TYÖTTÖMÄNÄ OLO EI OLE PAHA ASIA, JOS TOIMEENTULO ON TURVATTU"

	Täysin samaa mieltä %	Joks. samaa mieltä %	Joks. eri mieltä %	Täysin eri mieltä %	EOS %	YHT %	n
YHTEENSÄ	13,9	25,0	31,8	26,2	3,0	100	1055
SUKUPUOLI							
Miehet	17,0	22,7	29,9	27,8	2,7	100	525
Naiset	10,9	27,4	33,8	24,5	3,4	100	530
IKÄ							
15-19	16,6	28,8	29,4	20,1	5,1	100	313
20-24	11,6	23,9	33,0	29,6	1,9	100	318
25-29	13,7	23,1	32,8	28,1	2,4	100	424
SIVIILISÄÄTY							
Ei naimisissa	14,0	24,7	31,7	26,7	3,0	100	900
Naimisissa	13,5	27,1	32,9	23,2	3,2	100	155
KOULUTUS							
Ammattikoulu	14,8	23,8	31,8	26,7	2,9	100	311
Amm. opisto/a-kk	11,4	22,0	34,8	30,3	1,5	100	132
Korkeakoulututkinto	17,9	17,9	39,3	25,0	0,0	100	28
Ei mitään edellisistä	16,0	28,0	28,5	23,1	4,4	100	432
Ylioppilas	7,9	23,0	37,5	30,3	1,3	100	152
PÄÄASIALLINEN TOIMINTA							
Palkansaaja	11,8	21,8	34,6	29,6	2,2	100	321
Yrittäjä	22,5	15,0	25,0	37,5	0,0	100	40
Työtön	17,1	30,3	29,1	20,6	2,9	100	175
Opiskelija	14,1	25,0	32,0	24,8	4,1	100	440
Muu	10,1	31,6	29,1	26,6	2,5	100	79

"TYÖLLISYYSTILANNE PARANEE SELVÄSTI LÄHIMMÄN VIIDEN VUODEN AIKANA"

	Täysin samaa mieltä %	Joks. samaa mieltä %	Joks. eri mieltä %	Täysin eri mieltä %	EOS %	YHT %	n
YHTEENSÄ	33,9	47,8	7,6	3,4	7,3	100	1055
SUKUPUOLI							
Miehet	37,5	44,0	6,3	5,0	7,2	100	525
Naiset	30,4	51,5	8,9	1,9	7,4	100	530
IKÄ							
15-19	37,7	45,0	6,1	2,6	8,6	100	313
20-24	32,7	51,9	6,6	1,9	6,9	100	318
25-29	32,1	46,7	9,4	5,2	6,6	100	424
SIVIILISÄÄTY							
Ei naimisissa	35,9	46,2	7,1	3,0	7,8	100	900
Naimisissa	22,6	56,8	10,3	5,8	4,5	100	155
KOULUTUS							
Ammattikoulu	30,2	51,1	8,4	4,2	6,1	100	311
Amm. opisto/a-kk	31,1	47,0	10,6	3,8	7,6	100	132
Korkeakoulututkinto	25,0	64,3	7,1	0,0	3,6	100	28
Ei mitään edellisistä	36,3	44,2	6,5	3,7	9,3	100	432
Ylioppilas	38,8	48,7	6,6	1,3	4,6	100	152
PÄÄASIALLINEN TOIMINTA							
Palkansaaja	31,2	48,6	8,7	4,7	6,9	100	321
Yrittäjä	25,0	47,5	17,5	5,0	5,0	100	40
Työtön	34,3	43,4	6,9	5,1	10,3	100	175
Opiskelija	37,0	48,2	5,7	2,0	7,0	100	440
Muu	31,6	51,9	10,1	1,3	5,1	100	79

"VIIMEKSI KULUNEIDEN 6 KK AIKANA TYÖNSAANTIMAHDOLLISUUKSISSA ON YLEISESTI TAPAHTUNUT KÄÄNNE PAREMPAAN"

	Täysin samaa mieltä %	Joks. samaa mieltä %	Joks. eri mieltä %	Täysin eri mieltä %	EOS %	YHT %	n
YHTEENSÄ	8,9	36,5	25,6	20,0	9,0	100	1055
SUKUPUOLI							
Miehet	10,7	40,2	22,7	17,7	8,8	100	525
Naiset	7,2	32,8	28,5	22,3	9,2	100	530
IKÄ							
15-19	6,4	40,3	23,6	15,7	14,1	100	313
20-24	9,7	35,2	28,6	18,6	7,9	100	318
25-29	10,1	34,7	24,8	24,3	6,1	100	424
SIVILISÄÄTY							
Ei naimisissa	8,6	38,3	25,2	18,4	9,4	100	900
Naimisissa	11,0	25,8	27,7	29,0	6,5	100	155
KOULUTUS							
Ammattikoulu	8,4	33,1	29,3	21,9	7,4	100	311
Amm. opisto/a-kk	10,6	34,8	22,0	29,5	3,0	100	132
Korkeakoulututkinto	21,4	32,1	25,0	14,3	7,1	100	28
Ei mitään edellisistä	7,4	38,7	22,9	18,5	12,5	100	432
Ylioppilas	10,5	39,5	28,9	13,2	7,9	100	152
PÄÄASIALLINEN TOIMINTA							
Palkansaaja	12,1	39,6	20,9	22,4	5,0	100	321
Yrittäjä	7,5	25,0	37,5	20,0	10,0	100	40
Työtön	9,1	28,6	26,9	27,4	8,0	100	175
Opiskelija	7,3	39,1	27,0	15,2	11,4	100	440
Muu	5,1	32,9	27,8	20,3	13,9	100	79

"TYÖHÖN TULEVAN NUOREN PALKKA VOISI ALUKSI OLLA VÄHEMMÄN KUIN VASTAAVAN TEHTÄVÄN NORMAALIPALKKA"

	Täysin samaa mieltä %	Joks. samaa mieltä %	Joks. eri mieltä %	Täysin eri mieltä %	EOS %	YHT %	n
YHTEENSÄ	30,9	33,3	14,5	19,9	1,4	100	1055
SUKUPUOLI							
Miehet	33,0	33,1	13,0	19,0	1,9	100	525
Naiset	28,9	33,4	16,0	20,8	0,9	100	530
IKÄ							
15-19	34,2	34,5	12,8	17,6	1,0	100	313
20-24	26,1	34,3	15,7	22,0	1,9	100	318
25-29	32,1	31,6	14,9	20,0	1,4	100	424
SIVIILISÄÄTY							
Ei naimisissa	30,7	33,3	14,6	20,0	1,4	100	900
Naimisissa	32,3	32,9	14,2	19,4	1,3	100	155
KOULUTUS							
Ammattikoulu	35,0	30,9	12,2	19,3	2,6	100	311
Amm. opisto/a-kk	27,3	35,6	14,4	22,0	0,8	100	132
Korkeakoulututkinto	28,6	25,0	32,1	14,3	0,0	100	28
Ei mitään edellisistä	31,5	34,3	13,2	20,4	0,7	100	432
Ylioppilas	24,3	34,9	19,7	19,1	2,0	100	152
PÄÄASIALLINEN TOIMINTA							
Palkansaaja	31,2	32,4	13,4	20,9	2,2	100	321
Yrittäjä	42,5	30,0	10,0	15,0	2,5	100	40
Työtön	30,3	34,3	14,9	20,0	0,6	100	175
Opiskelija	28,9	34,5	15,5	19,8	1,4	100	440
Muu	36,7	29,1	15,2	19,0	0,0	100	79

**"OTTAISIN MIELUMMIN TILAPÄISTÄKIN
TYÖTÄ KUIN ELÄISIN TYÖTTÖMYYS-
KORVAUKSELLA, JOS KÄTEEN JÄÄVÄ
TULO OLISI YHTÄ SUURI"**

	Täysin samaa mieltä %	Joks. samaa mieltä %	Joks. eri mieltä %	Täysin eri mieltä %	EOS %	YHT %	n
YHTEENSÄ	55,9	24,5	8,8	8,5	2,2	100	1055
SUKUPUOLI							
Miehet	49,0	28,8	8,6	11,2	2,5	100	525
Naiset	62,8	20,4	9,1	5,8	1,9	100	530
IKÄ							
15-19	59,7	25,6	7,0	5,8	1,9	100	313
20-24	53,8	23,0	10,7	9,7	2,8	100	318
25-29	54,7	25,0	8,7	9,7	1,9	100	424

"TYÖLLISYYSTILANTEEN PARANTAMISEKSI OLEN VALMIS TINKIMÄÄN ELINTASOSTANI"

	Täysin samaa mieltä %	Joks. samaa mieltä %	Joks. eri mieltä %	Täysin eri mieltä %	EOS %	YHT %	n
YHTEENSÄ	16,8	40,8	17,2	20,7	4,6	100	1055
SUKUPUOLI							
Miehet	14,5	40,2	18,9	22,5	4,0	100	525
Naiset	19,1	41,3	15,5	18,9	5,3	100	530
IKÄ							
15–19	17,3	46,6	16,9	10,9	8,3	100	313
20–24	18,9	36,8	17,6	22,6	4,1	100	318
25–29	14,9	39,4	17,0	26,4	2,4	100	424

"KOULUTUS PARANTAA OLENNaisesti TYÖNSAANTIMAHDOLLISUUKSIA"

	Ei tietoa %	Täysin samaa mieltä %	Joks. samaa mieltä %	Joks. eri mieltä %	Täysin eri mieltä %	EOS %	YHT %	n
YHT.	0,1	57,3	29,8	8,5	3,4	0,9	100	1055
SUKUPUOLI								
Miehet	0,2	57,5	29,7	8,2	3,6	0,8	100	525
Naiset	0,0	57,2	29,8	8,9	3,2	0,9	100	530
IKÄ								
15–19	0,0	68,4	24,9	5,4	1,0	0,3	100	313
20–24	0,0	60,7	28,0	7,2	3,5	0,6	100	318
25–29	0,2	46,7	34,7	11,8	5,2	1,4	100	424

AIKOOKO LÄHIMMÄN VIIDEN VUODEN AIKANA: HAKEUTUA TÖIHIN ULKOMAILLE

	KYLLÄ varmasti %	KYLLÄ mahd. %	Luultavasti EI %	Varmasti EI %	EOS %	YHT %	n
YHTEENSÄ	4,3	24,4	22,0	46,4	3,0	100	1055
SUKUPUOLI							
Miehet	3,8	25,1	23,6	43,4	4,0	100	525
Naiset	4,7	23,6	20,4	49,2	2,1	100	530
IKÄ							
15-19	3,8	21,7	24,6	45,0	4,8	100	313
20-24	6,0	29,6	24,5	37,1	2,8	100	318
25-29	3,3	22,4	18,2	54,2	1,9	100	424

Muut kuin parhaillaan opiskelijat:

TYTYVÄISYYS NYKYISEEN KOULUTUKSEEN

	Ei tietoa %	KYLLÄ %	EI %	EOS %	YHT %	n
YHTEENSÄ	0,2	48,2	45,2	6,3	100	568
SUKUPUOLI						
Miehet	0,3	48,4	41,8	9,5	100	304
Naiset	0,0	48,1	49,2	2,7	100	264
IKÄ						
15-19	0,0	20,0	76,7	3,3	100	30
20-24	0,0	36,3	56,7	7,0	100	201
25-29	0,3	57,9	35,6	6,2	100	337

Työlliset (palkansaajat ja yrittäjät):

NYKYISET TYÖTEHTÄVÄT VASTAAVAT KOULUTUSTA

	Ei tietoa %	Täysin %	Melko hyvin %	Jonkin verran %	Ei lainkaan %	EOS %	Yht. %	n
YHTEENSÄ	0,3	34,1	27,1	16,9	21,1	0,6	100	361
SUKUPUOLI								
Miehet	0,0	30,3	28,2	14,4	26,7	0,5	100	195
Naiset	0,6	38,6	25,9	19,9	14,5	0,6	100	166
IKÄ								
15-19	0,0	6,7	6,7	40,0	40,0	6,7	100	15
20-24	0,0	26,9	22,1	19,2	30,8	1,0	100	104
25-29	0,4	38,8	30,6	14,5	15,7	0,0	100	242

"AIKOOKO LÄHIMMÄN VIIDEN VUODEN AIKANA (muut kuin yrittäjät) PERUSTAA OMAN YRITYKSEN "

	Ei tietoa %	KYLLÄ varmasti %	KYLLÄ mahd. %	Luult. EI %	Varmasti EI %	EOS %	YHT %	n
YHTEENSÄ	0,2	1,4	17,4	21,2	55,6	4,2	100	1015
SUKUPUOLI								
Miehet	0,2	1,8	21,5	23,5	47,5	5,4	100	497
Naiset	0,2	1,0	13,5	18,9	63,3	3,1	100	518
IKÄ								
15-19	0,3	0,0	11,6	21,2	63,7	3,2	100	311
20-24	0,3	1,9	15,5	23,9	53,2	5,2	100	310
25-29	0,0	2,0	23,6	19,0	51,0	4,3	100	394
SIVIILISÄÄTY								
Ei naimisissa	0,2	1,0	17,3	21,2	55,9	4,3	100	874
Naimisissa	0,0	3,5	18,4	21,3	53,2	3,5	100	141
KOULUTUS								
Ammattikoulu	0,0	1,7	19,2	20,6	53,1	5,2	100	286
Amm. opisto/a-kk	0,0	3,2	22,4	22,4	48,0	4,0	100	125
Korkeakoulututkinto	0,0	0,0	17,9	35,7	46,4	0,0	100	28
Ei mitään edellisistä	0,2	0,2	13,6	18,8	63,1	4,0	100	425
Ylioppilas	0,7	2,6	20,5	25,2	47,0	4,0	100	151
PÄÄASIALLINEN TOIMINTA								
Palkansaaja	0,0	1,6	18,4	18,4	59,2	2,5	100	321
Työtön	0,6	0,6	19,4	24,0	47,4	8,0	100	175
Opiskelija	0,2	1,8	17,0	22,3	55,0	3,6	100	440
Muu	0,0	0,0	11,4	20,3	62,0	6,3	100	79

Muut kuin opiskelijat:

AIKOOKO LÄHIMMÄN VIIDEN VUODEN AIKANA:

MENNÄ AMMATILLISEEN KOULUTUKSEEN PARANTAAKSEEN VALMIUKSIAAN

	Ei tietoa %	KYLLÄ varmasti %	KYLLÄ mahd. %	Luult. EI %	Varmasti EI %	EOS %	YHT %	n
YHTEENSÄ	0,2	18,4	42,4	13,3	20,5	5,2	100	615
SUKUPUOLI								
Miehet	0,3	16,0	42,0	13,6	21,8	6,3	100	331
Naiset	0,0	21,1	43,0	13,0	19,0	3,9	100	284
IKÄ								
15-19	0,0	35,7	45,2	7,1	7,1	4,8	100	42
20-24	0,5	31,2	43,7	9,8	10,2	4,7	100	215
25-29	0,0	8,7	41,3	16,2	28,2	5,6	100	358
SIVIILISÄÄTY								
Ei naimisissa	0,2	21,5	42,6	13,2	18,0	4,6	100	479
Naimisissa	0,0	7,4	41,9	14,0	29,4	7,4	100	136
KOULUTUS								
Ammattikoulu	0,0	12,7	44,0	15,3	20,5	7,5	100	268
Amm. opisto/a-kk	0,0	11,5	45,1	16,8	23,9	2,7	100	113
Korkeakoulututkinto	0,0	8,0	36,0	24,0	28,0	4,0	100	25
Ei mitään edellisistä	0,7	20,5	43,8	8,9	20,5	5,5	100	146
Ylioppilas	0,0	54,0	30,2	4,8	11,1	0,0	100	63
PÄÄASIALLINEN TOIMINTA								
Palkansaaja	0,0	15,9	39,3	15,3	25,5	4,0	100	321
Yrittäjä	2,5	10,0	32,5	10,0	42,5	2,5	100	40
Työtön	0,0	22,3	48,0	13,7	8,6	7,4	100	175
Muu	0,0	24,1	48,1	6,3	15,2	6,3	100	79

